

Nr 810

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 46, angående avveckling av nuvarande rättsförhållanden beträffande gruvskogarna.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 46 angående avveckling av nuvarande rättsförhållanden beträffande gruvskogarna föreslås att riksdagen godkänner en mellan domänstyrelsen och nyttjanderättshavarna till gruvskogarna träffad principöverenskommelse om avveckling av nuvarande rättsförhållande för gruvskogarna. Denna överenskommelse innebär att gruvskogarna uppdelas mellan staten och nyttjanderättshavarna så att 40 % av den totala skogsproduktionen tillfaller staten och 60 % nyttjanderättshavarna.

Den skogsareal som staten föreslås skänka bort är betydande. Förfarandet är märkligt och torde ha sin förebild i drottning Kristinas historiska och omdiskuterade bortskänkningspolitik på 1600-talet, då herremännen fick statliga gåvor utan kontroll. Att år 1966 bortskänka 60 % av värdet av en skogsareal omfattande 7 516 ha produktiv skogsmark och 990 ha impediment med ett taxeringsvärde av 7 570 800 kr, vartill skall läggas 47 ha inägor, ca 400 ha utmålsareal på gruvskogarna samt ca 50 ha löst mark utom utmål, kan knappast vara försvarbart. Att överlåta åt jurister och tjänstemän att ordna så viktiga principiella och ekonomiska avgörande kan icke accepteras, även om det formella avgörandet kan synas vara lagt på propositionsavlämnaren.

Det bör uppmärksammas att gruv- och bruksägarna aldrig har ägt dessa skogsområden. Under 1600- och 1700-talen uppläts dessa skogar ofta utan vederlag till att nyttjas för kolfångst eller tillmatningsbränsle vid gruvorna. Då dessa förfaringsmetoder upphörde eller bruks- och gruvdriften nedlades skulle skogarna självklart återgå till ägaren, d.v.s. staten. Tyvärr har ansvariga myndigheter underlåtit att ta vara på statens egendomar och rättigheter. Eftersom det juridiska tänkandet oftast bygger på att staten icke skall äga har även vissa rättstillämpningar kommit att bli intresse- eller politiskt betonade.

Jag vill erinra om den lantmäteriförrättning, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 maj 1693 gavs som befallning till direktören för landtmäteriet Carl Gripenhjem och som utfördes av landtmätaren Jacob Braun. Den 13 juni samma år tillerkändes denne lantmätare av Kungl. Maj:t skydd mot övervåld från de självtagna brukarna. Denne lantmätare påpekar i ett memorial den 11 januari 1694 "huru allmänningarne i Uppland, som på åtskil-

liga tider, emot Lag och billigheten kommit i privatorum händer kunna till Kongl. Maj:t och kronan redresseras och återsökas”.

Det bör även erinras om att en del häradsrätter icke fick deltaga i rättsprövningen i slutet på 1600-talet, då de direkt hade varit engagerade i överförandet av kronans jord till enskilda.

På grund av bristande både juridisk, ekonomisk och praktisk handläggning år 1950 i fråga om lag om gräns mot vatten och fiskerättslagen, har staten åsamkats flera tio-tal miljoner kronor i utgifter. Även om något tiotal miljoner kan anses vara mindre betydelsefulla eftersom staten betalar kostnaderna, torde det i dagens läge både ur rätts- såväl som ekonomisk synpunkt vara oförsvarbart att staten till gruvägarna utöver de värden som staten — i stort kostnadsfritt — gett åt gruvägarna under århundraden nu skulle ytterligare utökas. De misstag som bristande insikt och juridisk utredning åsamkade staten 1950 och senare bör inte upprepas.

Med hänvisning till ovan och i andra sammanhang anförda rätts- och andra synpunkter, som gällt skövlandet av samhällets egendom, får jag hemställa,

- att riksdagen måtte besluta,
- att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 46 angående avveckling av nuvarande rättsförhållanden beträffande gruvskogarna, samt
- uppdraga åt Kungl. Maj:t att vidtaga åtgärder för att återställa skogsdomänerna till staten, ägaren, utan kostnad och ersättning till de s. k. nyttjanderättshavarna.

Stockholm den 21 mars 1966

John Lundberg (s)
